

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Caput XVIII. Epilogvs Regvlæ, Et Exhortatio ad opera supererogationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

CAPUT XVIII.

EPILOGVS REGVLÆ,

ET

Exhortatio ad opera supererogationis.

TEXTVS.

HÆc breviter scripsimus vobis, conversationis vestrae formulam statuentes, secundum quam vivere debeatis. Si quis autem supererogaverit, ipse Dominus cum re-
tentionis sine diserit reddet ei: utatur tamen discretione, quæ virtutum est moderatrix.

Prelati non esse faciendâ, D. Basilii in Brevioribus interrogationibus 38. Benedictus Cap. 39. sua Regula. Carthusien. 2. part. Cap. 10. num. 25. & 28. & constitutio Societatis.

GLOSSA Vltima.

Legend. **B**revem, compendiosam tamen & utilem
Annotat. vivendi normam nostra Regula continet:
nost. An- quia sæpe multis præceptis animus obrutus,
ton. in oneri succumbit. Ita verò hæc brevis proficien-
hoc Cap. di formula nobis à Regula est præscripta, ut ipsa
nu. 461. moneat, ultra præfixam metam progrediendum:
& 462. & unicuique facultatem supererogandi, prævia
& ab eo discretione, concedat. Circa hanc tamen su-
ibid. lau- pererogationem, quam Regula hæc Religiosis
dar. B. permittit, tria à nobis tractanda sunt. *Primum*
Joan. So- est, Omnibus maximè carandum esse, aliqua
reth. Hic- supererogationis opera facere. *Secundum*, qua
ronym. ratione hæc cum discretione & obedientia fa-
Gratian. cienda sit. *Tertium*, quæ sint ea, quæ ultra præ-
& P. Le- cepta Regulae, nostra Religio suis Constitutio-
zana, nibus adjectit, ac supererogaverit.
aliquæ è
nostris.

DVBIVMI.

An omnes Christiani teneantur ha-
bere intentionem proficiendi in
via virtutis, & Christianæ
perfectionis?

Hic dubitationi responderet Cajetanus 2. 2.
q. 186. art. 2. supponendo, in hoc profectu
tria posse considerari. Primum est, executio eo-
rum, quæ utilia videntur ad proficiendam. Se-
cundum, Intentio exequendi ea, quæ ad hunc
profectum conducunt. Tertium, contemptus
proficiendi.

Primo, constat, si de executione loquamur
tam interioris, quam exterioris actus, in hoc vel
in illo opere eam omittere, nullum esse pecca-
tum: ut si quis omitat exercitium actuum hu-
militatis, & alicujus operis Misericordiae, quan-
do non corripit præceptum. Et ratio hujus est:
quia nulla lex obligat ad tale bonum exercen-
dum, ut supponitur: & sic nullum erit pecca-
tum. Quare sufficit, quod quilibet Religiosus
caveat offensam DEI in his; quæ sibi præcepta
sunt: licet alia, quæ sunt supererogationis ope-
ra non faciat: ut in simili proposito, de quoli-
bet Christiano respectu mandatorum DEI, do-

ce: Gerson 3. part. Tractatu de perfectione cor-
dis, Alphabetico 68. lit. F. G. & H. Non peccat
(inquit) si Christianus consilia non adimpleat, si ca-
veat offensam DEI, & gratias agat DEO: quod no-
luerit hominem amplius obligare, quam ad præcepta:
& non languet circa adimplerem præceptorum,
sed diligenter, & strenuè & integrè ea exercet. Hæc
ille. Et addit Gerson, quod aliquando Christia-
nus aliquas faciat supererogationes: quia, (ut
ipse ibidem notat, & Angelus in moralibus Cap.
8) licet nullus teneatur ad consilia, tamen vix
contingere potest, ut homo præcepta debite
adimpleat, quin aliquando aliquid consilii su-
pereroget: saltem quoad intentionem volun-
tatis.

Quæ proportionaliter Religiosis applicanda
sunt. Impossibile enim (moraliter loquendo)
videretur, quod si quis tantum ea, ad quæ tenetur,
velit implere, ea debite exequatur, quin aliquan-
do deficiat & cadat: ut in proposito optimè do-
cuit Divus Augustinus in sermone de verbis Apo-
stoli. *Semper (inquit) tibi assplicat quod es, si vis
venire ad id quod non es: nam ubi tibi placuisti, ibi
remansisti: si autem dixisti, sufficit, peristi. idem
semper adde, semper ambula, semper profice: noli in
via desistere, noli retroire, noli deviare: remansit
enim, qui non proficit.*

Divus Bernardus Epistola 91. ad Abbatem Su-
essans congregatos; Recedant à vobis, qui dicunt:
volumus esse meliores, quam Patres nostri: repudiorum
& dissolutorum se filios protestantes: quorum me-
moriam in maledictione est. Et infra: *Aus ascendas
(inquit) necesse est, aut descendas: si assensu stare,
vras nec esse est. Minime profectio est bonus, qui melior
esse non vult: & ubi incipit nolle esse melior, ibi etiam
desinit esse bonus. Et Epistola 253. ad Abbatem Gua-
rinum: Veram virtutem finem nescit, tempore non clau-
ditur: nunquam justus arbitratur, se comprehendi-
se: nunquam dicit; saturus est. Et infra: Quod si
studere perfectioni, esse perfectum est, profectio nobis
proficere, desicere est: Ubi ergo sunt qui dicere so-
lent: sufficit nobis: nolumus esse meliores, quam Pa-
tres nostri? O Monachi, non vis proficere? Non.
Vis ergo desicere? Nequaquam. Quid ergo? Sic mi-
hi (inquit) vivere volo, & remanere in quo perveni:
nec pejor fieri patior, nec melior cupio. Hoc ergo vis,
quod esse non potest.*

Idem Bernardus infra: *Hinc planè colligitur,
quia*

nolle proficere, non nisi deficere est: inter profectum enim, & defectum in hoc statu mortalis vite nihil medium invenitur. Necesse enim est, spiritum aut proficere semper, aut deficere. Idem ferè reperit Epistola 341. quæ est ad Monachos Sancti Bertini.

Frequens etiam est apud Bernardum & alios Patres hoc adagium, *In via DEI non proficere, deficere est: vel, Non progredi, regredi est.* Nam qui sic est cum DEO limitatus & parvus, ut ultra id, quod tenetur, nihil aliquando addat, etiam si id facile sit, vix rectè ea servabit, ad quæ tenetur, Nam tandem (DEO id permitte) occasione oblata ruet. Nam qui huiusmodi vivunt, non merentur à DEO abundantiora, seu specialiora auxilia.

De hoc latius videndus est Richardus de Sancto Victore, in *Castis*, lib. 3. Cap. 9. & 11. & *Cast.* 4. Cap. 25. ubi multis rationibus, & similitudinibus probat, quod tenemur in melius proficere, ut perfectionem assequamur, & ut à peccato itinere non deficiamus. Prædicta autem intelligenda sunt, quando quis non facit actum positivum non proficiendi, (de quo statim dicemus) sed tantum dicit absolute: sufficiat mihi præcepta adimplere.

Quoad Secundum verò, in quantum respicit intentionem proficiendi, nempe, quando quis habet animum & intentionem non proficiendi amplius, nec faciendi id, quod melius aut perfectius est, sed tantum proponit servare mandata, alia verò omnino, & positivè non vult servare, nec ultra mandata proficere: hunc quidem sine dubio peccare dicendum est: ut docet Cajetan. *dicta q. 186. art. 2.* quia firmat animum contra spirituale profectum, & quantum est de se, directè ponit obicem Spiritui sancto & gratiæ DEI: quod est peccatum. Verum non est tam grave peccatum, sicut si hanc intentionem juramento vel voto confirmaret: quia tunc propter majorem animi firmationem contra gratiam, & propter majorem irreverentiam, quando fit ex voto vel juramento, est peccatum mortale: quod non contingit, quando solum fit sine juramento vel voto: quia solum tunc est peccatum veniale, cum non transgrediat aliquod præceptum, ad salutem necessarium. Et cum hac intentione salvari potest dilectio DEI super omnia: quamvis (ut supra diximus) hic status valde periculosus sit. Quod confirmari potest ex testimoniis Sanctorum PP. usper adductis.

Ex his ergo inferitur, quod si exequutio vel intentio ultra progrediendi omittatur in hoc vel illo opere, non erit peccatum, & aliquando nec veniale. Si verò quis habeat intentionem servandi ea, ad quæ sub præcepto tenetur, & omittere alia bona supererogationis sive consilii, quæ conducunt ad spirituale profectum: tunc ipse peccat venialiter, quia, quantum est de te, ponit obicem Spiritui sancto. Hæc Cajetani Doctrina, quæ his duabus propositionibus, clauditur, communiter à Thomistis recepta est in *dicto art. 2. ubi supra.* Eam etiam tenet Corduba in *Regulam B. Francisci Cap. 1. q. 3.* ubi de Religiosis loquens, docet, eos peccare, si intendunt nunquam proficere, seu non fructu alia bona, neque alio modo meliora, quam sua Regulâ, vel Constitutionibus taxantur. *Et peccabunt (inqui) eò gravius, quo magis eos docet attendere perfectioni, quam alios Christianos.*

Quoad Tertium verò attinet, dicendum est, quod quando quis omittit alia opera supererogationis ex contemptu, tunc mortaliter peccabit: quia contemnens consilia divina, ipsum DEUM contemnit. Interventit autem huiusmodi contemptus, ut docet Cajetanus *ubi supra*, quando homo refugit subijci consiliis divinis, ut consiliis, & profectui charitatis, ut profectui charitatis: ut perfectiori viæ. Si quis autem spirituale profectum, & divina consilia reveretur, sed, quia non obligatur ad illa, & non sunt necessaria ad salutem, non vult illa amplecti, & nihil curat de illis, quantum ad suum profectum; talis verè non contemnit: & sic non peccat mortaliter, sed tantum venialiter, quia omittit (ut diximus) intentionem, & executionem sui profectus.

Ex his infero, quod opera supererogationis licet absolute nullo modo sint sub præcepto: tamen contemptus eorum est sub præcepto. Deinde non habere contrariam intentionem ad illa, est sub præcepto: licet tantum obliget ad veniale. Quare Regula nostra merito ad opera supererogationis nos inducit, cum ait: *Si quis autem supererogaverit &c.*

Secundò infero, esse maximè laudabile, alia opera ultra id, quod præcipitur, conari adimplere. Nam cum omnes Religiosi teneantur ad perfectionem tendere, laudabile est, non solum media sibi ad hunc finem determinata, sed etiam alia plura exequi, ut facilius finem consequantur. Neque hæc singularitas vitium reputari debet: quia tunc aliquis singularitatis vitio non arietur, cum media necessaria, & quæ sub præcepto sunt omittit; & alia supererogationis exequeretur: vel cum ista propter vanam gloriam, ut ipsum singulariter sanctum alii iudicent, faceret. Maximè verò laudabile est (ut admonet Cassianus lib. 11. Cap. ultimo) omni studio quidquid in conversatione Fratrum minimè communis usus receperit, utpote quod inani subijcitur gloriæ, declinare: & ea, quæ nos possunt inret ceteros notabiles reddere, quibusque nobis, quasi solis ea facientibus, laus apud homines sit comparanda, summo opere vitare. Quod in exteriori disciplina est intelligendum, quam communem cum aliis servare, laudabile est.

D V B I V M II

An hoc, quod Regula monet de supererogationis operibus, intelligi debeat etiam sine Superioris licentia?

PRO affirmativa parte hujus dubitationis in De primis urget Regulæ textus expressus, qui cessante nos ad hæc excitat opera: nec requirit Superioris & summa intervenum, ac facultatem. Igitur, illis utilitate prorsus nescientibus & ignorantibus, hæc laudabiliter fieri possunt.

Secundò, quia DEUS nos hortatur ad bene operandum, secundum illud Ecclesiast. 9. *Quodcumque potest manus tua, instanter operare:* sed ubi adest consilium DEI, frustra hominum expectatur beneplacitum: Ergo non est necesse, voluntatem Prælatorum præcedere ad huiusmodi opera.

Et

A IESU

Spirit.

II

III

IV

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

XII

capit.
not. Pia.
ciscus fa-
pius lau-
datus.

Et confirmatur ex auctoritatibus Divi Augustini, & Divi Bernardi præcedenti dubio allatis, ubi docent, semper proficiendum & supererogandum: & nullam mentionem faciunt de licentia Prælati. Et similiter videtur pognare pro hac sententia illud Pauli, *Nolite Spiritum DEI extinguere &c.*

Tertio, Quia Sanctorum vita nobis imitanda est: multos vero Sanctos in spiritualibus profecisse novimus, & multa bona opera patrassent sine Prælatorum consilio, ut constat de multis Eremitis, qui solitariam vitam degentes, Prælatos minime consulere poterunt.

Ultimo, quia id, quod est occasio alicujus vanæ gloriæ, oportet nos sedulo fugere: sed adire frequenter Prælaturam pro consilio vel licentia ad agendum aliquid supererogationis, occasio est inanis gloriæ & propriæ æstimationis: nam inimicus facile suggerit complacentiam de hoc, quod Prælatus nos æstimet viros perfectos, & majoris profectus studiosos: ergo licitè hoc sapere absque Prælatorum interventu fit.

Sic Prima propositio: *Si prælatus præciperet absolute, ut nullus aliquod supererogationis opus faceret, ei non esset obediendum.* Hoc ex eo constat, quia illicitum præcipit, nam præcipit contra consilium DEI, & contra spirituale profectum, ob quod in animis subditorum obicem Spiritui sancto ponit: & sic ei minime esset in hac re parandum. Verum est tamen, quod si Prælatus in aliquo particulari casu, & ob aliquam rationabilem causam, præciperet, ne quis ultra id quod in communi fit, aliud supererogaret, tunc subditi obedire tenerentur, quia licitè præcipit, & sic inobedienciæ culpam incurreret, qui contrarium ageret.

Dico Secundò: *si Prælatus præciperet, ut nihil extraordinarie fieret sine ejus licentia, tunc subditi tenentur obedire.* Ratio est, quia Prælatus, cum sit Dominus nostrarum actionum exteriorum, potest licitè prohibere, ne quid fiat sine ejus examine: quia ipse vult scire, in quibus, vel qualiter subditi exerceantur, quibus laboribus & penitentibus onerentur, ne forte errent, vel indistinctè succumbant, vel impotentibus fiant ad alia onera Communitatis, quæ ex præcepto tenentur adimplere. Et sic, cum in his justè præcipiat, ei obediencia debetur: præcipiè cum in hoc ipse non intendat spirituale profectum impedire, sed tantum subditi providere & consilium, ut pro viribus onus suscipiant, vel ne ea aggrediantur, quæ potius eorum spiritui noxia, quam utilia esse possunt: quod faciliè subditi, si proprio judicio regantur, prævidere non possunt. Hæc conclusio magis ex sequenti constabit.

Sed dices: Prælatus tantum est superior Religiosorum in his, quæ Regulam concernunt: sed hoc est supra Regulam: ergo in his non valet sese intromittere. Respondeo, quod hæc etiam ad Regulam suo modo pertinent: nam Regula monet, ut fiant hæc opera: & ideo Prælatus ea potest moderari, & examinare, ut Superior. Secundò, (& hæc est ratio præcipua:) quia omnia, quæ ad Regulam adimplerem reducuntur, potest Prælatus licitè jubere: & præterea omnia impedimenta remove. Quare hæc opera, de quibus loquimur, possunt reduci ad Regulam observantiam, in quantum potest quis per hæc exteriora opera incapax fieri, vel minus habilis ad ea, quæ in Regula mandantur exequenda.

Et sic Prælatus potest illum ab his retrahere. Ob hanc enim rationem potest omnia subditorum vota irritare & annullare: & præcipiè ea, quæ de bono non præcepto neque in lege DEI, neque in Regula fiant.

Quibus positis, solum est difficultas in eorum casu, nempe, quando Prælatus non prohibuit absolute hujusmodi opera fieri, nec præcipit, ut non fiant: sed merè negativè se habet. An tunc liberum sit & optimum, ea opera sine Prælati licentia facere: vel saltem a què bonum ac si cum licentia fierent, vel denique non malum?

Dico Tertio: *in hoc casu non esse peccatum, neque inobedienciam, in consilio Superiore similia opera facere.* Paret. Nam hoc opus ex suo objecto est bonum, nec ulla circumstantia vitiatum: quia si aliqua vitari posset, maxime inobediencia: sed supponimus, nullum esse Prælati mandatum: ergo hoc opus bonum, & meritum erit. Imò, etiam si contrarium Prælatus præciperet, in Religionibus, ubi Prælatorum mandata non obligant ad culpam, nullum esset peccatum: ut alibi in *Tractatu de voto obediencie* docuimus, quamvis magna esset imperfectio, & non modicum errandi periculum.

Dico Quarto: *Periculosum valde est, & non ita meritorium, ista opera facere sine Prælati obediencia.* Hoc dictum, in quo est tota hujus difficultatis vis, fasè probandum est.

Primo id expresse docet Divus Benedictus in sua *Regula Cap. 49.* ubi agens de *Quadragesimæ* tempore, sic ait: *Ergo hodiebus augeamus nobis aliquid ad solitum pensum servitium vestra, orationes peculiares, ciborum, & postea abstinentiam: & unusquisque supra mensuram sibi mensuram aliquid propria voluntate cum gaudio sancti spiritus offerat DEO: & subtrahat corpori suo de cibo, de potu, de somno, de loquacitate &c.* Hoc ipsum tamen (ait) qui unusquisque DEO offert, Abbati suo suggerat, & cum ejus fiat oratione, & voluntate. Quia quod sine permissione Patris spiritualis fit, præsumptionis deputabitur, & vana gloria, non mercedi. Ergo cum voluntate Abbatis omnia agenda sunt. Hæc Divus Benedictus: ubi nihil sine voluntate Abbatis, & ejus oratione, sive permissione, quæ hic pro expressa voluntate sumitur, ut ex præcedentibus & subsequentibus constat, faciendum esse decernit.

Divus Basilius sermone 5. exercitat. *Vera autem* (ait) & perfecta obediencia subditorum erga Prælatum in hoc declaratur, ut non solum ab absurdo ex consensu Prælati abstant: sed neque ea, quæ laudabilia sunt, extra illius consensum faciant. Et hujus reddat rationem serm. 2. exercitationis, his verbis: *Si itaque repererit per gratiam DEI bonorum operum Doctorem; serva apud te ipsum, ut nihil præter sententiam ipsius facias. Qui quid enim extra ipsum fit, furum est & sacrilegium, ad mortem ducens, & non ad utilitatem: etiam si tibi bonum esse videatur. Si enim bonum est, cuius gratia occulte & non in propatulo fit? Interroga cogitationem tuam, per dexteram depradari te volentem: per bonas nimirum disciplinas, sinistra tibi actiones subornantem. Ne velis aggredi incantationem serpentis, cum in expertus sis artu incantandi: ne forte attractu serpentibus, ab ipsis impleretur: deinde, impositis ad resistendum ipsis existens, sine misericordia ab ipsis consumatur.* Hæc ubi supra Basilius. Et idem in *Regula brevioribus interrogations* 138. aliam rationem hujus conclusionis affert, dum inquit: *Si*

Opera
loque-
rogatio-
nibus
da esse
contico
accidit
nente
Prælati
docent
SS. PP.
mona-
menta.

verò

vero qui se ampliori onere, quam communi, opus habere putat, sive in jejuniis, sive in vigiliis, sive in quacunque alia re, revelet hanc rem his, quibus communi cura commissa est: ob quam (videlicet) causam, putat se ampliori onere indigere: & quod ab ipsis approbatum fuerit, observet: saepe enim alio potius modo, in quod sufficiens est necessitati, fieri oportebit. Ubi Magnus Basilius etiam majore onere, ac districtiori vita indigentibus non permittit, pro suo arbitrio suis humeris majora, quam communia onera imponere: quia (ut ipse ait) forte alia via huic necessitati occurrendum erit, quae sufficiens sit: quod Praelati iudicio pensandum est.

Divus Joannes Climacus gradu 25. Qui dicitur careat, etiam si sapiens sit, saepe tamen errat in via. Sic qui suam voluntatem ac iudicium in hac via spirituali sequi decernit, licet omnem omnium sapientiam solus obtineret, facile tamen in exitium anima ruet.

Optime quoque Divus Bernardus, harum rerum peritissimus Magister, sermone 77. in Cantica, Quam multi (inquit) ex hoc arrepto tramite periculosissime aberrasse compositi sunt! nimirum ignorantes astutias Satanae, & cogitationes ipsius; factum est, ut qui spiritu cooperant, carne consumantur, abducti turpiter, lapsi damnaviter. Seductori dicitur maxime, qui dare dissimulat praecceptoris. Haec Bernardus.

Cassianus Collatione 16. Cap. 11. Ipse Satanas transfiguratus in angelum lucis, ut obscuram ac tenebram caliginem suam pro vero lumine signitia fraudulenter effundat. Qui nisi humilis & mansuetus corde suscepti, matrisim fratres, vel probatissimi senioris referentur exanimi, & eorum iudicio diligenter excusati, aut abiciantur, aut recipiantur a nobis: sine dubio venerantes in cogitationibus nostris pro Angelo lucis Angelum tenebrarum, gravissimo sermone interit. Quam perniciosum impossibile est evadere quaequeque, suo iudicio consistant. Hoc ipsum, quod Cassianus, omnes etiam disciplinae spiritualis Auctores uno ore tradiderunt.

Divus Gregorius hanc etiam veritatem confirmat. Is enim in lib. Regum Cap. 2. Melior est (inquit) obedientia, quam videtur; & auscultare magis, quam offerre arietem adipe: quia longe altioris est meriti, propriam voluntatem alteri semper voluntati summittere, quam magnis jejuniis corpus atterere, aut per compunctionem seu secretioris sacrificio mactare. Quid est adeps arietum, nisi pinguis & interna devotio? melior est tamen obedientia. Et ut testimonio Patrum finem imponam, accedat ultimum idem Gregorius, qui luculenter admodum hanc conclusionem corroborat. Is enim lib. 32. moralium Cap. 17. Illum (ait) sine dubio sublimioris discipulatus ordinem apprehendens, qui, relictis omnibus quae exterius possederat, etiam internas voluntates frangere parat: ut se alterius voluntatibus subdicens, non solum pravis desideris, sed ad perfectionis cumulum etiam in bonis votis sibi venisset, & cuncta, quae agenda sunt, ex alieno arbitrio observet. Hunc hostis calidus tanto mollius alloquitur, quanto ab excellentiori deicere ardentius conatur: moxque virulenta suggestionis blandiens, dicit: O quanta per remissionem miranda agere poteris, si nequaquam te iudicio alterius subdis! Cui profectum tuum sub studio meliorationis imminuis? Haec blandiens insinuat: seorsum vero in voluntatibus eius propriis, exercit.

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

tenda superbia causis parat. Haec Gregorius Ex cibus, & aliorum Patrum testimonio constat, quanto melius, quanto perfectius, quanto securius sit, omne suum arbitrium relinquere, quam id retinere, etiam bene utendo: & quanta periculosum & contrario sit, proprio uti iudicio & regimine, & sine Praepositorum ductu & consilio, opera etiam bona aggredi.

Sed restat, ut id etiam rationibus ostendamus. Et prima sit, Nam qui sine sui Rectoris sive Praelati consilio aliquid aggrediuntur, saepe in ipsis bonis operibus, quae agunt, in oratione, in jejuniis, in vigiliis &c. ad minus possunt aliquid propriae voluntatis, imò & multum immiscere. Quantum autem de propria voluntate inferitur, tantum de bonitate operis minuitur: Ergo multo melius erit, si haec obedientia fiant.

Dices, te habere pro duce, DEI voluntatem, illique velle per similia opera placere. Sed huic objectioni maxime adversatur, quia voluntas DEI saepe obscura est & incerta, & frequenter in ea percipienda plures errores, & variae perplexitates oriri solent.

Deinde, (quod etiam argumentum magnum est.) quod in ea consicienda & interpretanda proprium sensum adhibes, ac proinde etiam aliquid tui iudicii. Melius autem est, ita vitam instituere, ut nihil penitus de tuo immisceas. Nam haec est vera abnegatio, quam Dominus praecipit, ut nosmetipsos ita deseramus, ut nihil nostrum retineamus. Nec parvum superbiae signum est, velle reipsum in dignoscenda DEI voluntate regere. Nam (ut rectè ait Divus Joannes Climacus, gradu 25.) Humilis semper abominatur voluntatem suam, velut seductricem & errantem. Et quamvis omnes ejus cogitationes & facta Divinae Regulae congruentia sine: adhuc tamen non sequitur voluntatem suam, nec credit sensui suo. Nam (ut rectè Divus Augustinus 14. de Civitate Cap. 13. Ubi dixisti, Meus sensus sufficit mihi: ibi desisti, ubi tuo consilio placuisti.

Et confirmatur: quia hanc esse DEI morem certò nobis constat, ut cum ipse per se, vel per Angelos illuminare omnes posset, malit tamen homines ab hominibus doceri: quod propter mutuam charitatem aliquando fit: aliquando tamen, & saepius, ut dum alter alteri subjicitur, humilitatem exerceat. Hoc Cassianus Collatione 2. Cap. 24. Simeonis exemplo demonstrat, quem Dominus suam doctrinam erudire noluit, sed semel & iterum tenem Heli voluit adire: & quem ad suum vocabat obsequium, ejus tamen, qui veluti ei superior erat, licet sanctitate inferior, institutione informari voluit. Actorum quoque 10. Cornelium ab Angelo alloquente, ad Petrum pro doctrinae institutione remissum fuisse legimus. Et (quod magis est) ipsum Apostolum Paulum, quem Dominus tanti fecit, ut ipse non per Angelos, sed seipso eum vocaret Act. 9. & quem uno verbo instruere poterat, ad Ananiam mittit: Surge (inquens) & ingredere civitatem, & ibi dicetur tibi, quid te oporteat facere. Quem locum Divus Bernardus in sermone de Conversione beati Pauli aptè Religioni applicat, quam Religiosi ingrediuntur, ut edocti per hominem, discant quae sit voluntas DEI. Omnibus igitur tam perfectis, quam imperfectis, tam doctis quam indoctis divina providentia mediis aliis hominibus lumen impertiri solet.

Ccc Secun.

Idem rationibus astruitur ac confirmatur.

Act. 10.

LESU
Spiritu
II

Secundò eadem veritas efficaciter comprobat: quia qui per Prelati obedientiam ad similia opera prærequirit, si licentiam obineat, jam exercet actum obedientiæ, & abnegationis propter iudicium, & voluntatis in hac re, & insuper præstat opus à se concupitum, & illius meritum consequitur: si vero à Prelato licentiam non obinet, prædicta omnia etiam consequutus est. Nam in primis propriam voluntatem & iudicium in hac re depressit ac abnegavit, & præterea operis, quod nitebatur facere, merito minimè frustratur: cum voluntas apud DEUM pro facto reputetur. Ille vero, qui non consulto Prelato, & absque ejus licentia opus quantumvis bonum præstat, tantum facit illum actum, qui in ipso bono opere exercetur: mercedem tamen obedientiæ non consequitur; imò se exercens in propria voluntate & iudicio, in ipso opere multum de merito amittit, & fortè, imò certius propriæ quæstioni intendit. Quare ille loco mercedis ac retributionis, iudicium & penam subibit. Rectè igitur Bernardinus *Sermone 71. in Cant.* tractans illa verba Isai. 58. *Quare jejunavimus, & non aspersisti? humiliavimus animas nostras, & nescivisti? Ecce in die jejuniij vestri invenitur voluntas vestra &c.* Si in die (inquirit) jejuniij mei invenitur voluntas mea, non tale jejunius eligit sponsus, nec sapit illi jejunius meum, quod non solum obedientia, sed propria voluntatis virum sapit. Ego autem non solum de jejunijs, sed de silentio, de vigilijs, de oratione, de lectione, de opere manuum, postremo de omni observatione monachi, ubi invenitur voluntas sua in ea, & non obedientia Magistris sui, id ipsum sentio mirè me prosum observantibus illis, nisi bonas in se, tamen inter ista, ubi ista virtutes censuerim deputandas. Grande malum propria voluntas, qua fit, ut bona tua tibi bona non sint: quia nihil omnino, quod propria inquinatum sit voluntate, gustabitur, qui pascebat inter ista.

Nec vitandum est, quod Prelati nostrum desiderium & profectum impediã. Nam si hoc ad gloriam DEI tendit, & ipsi DEO gratum existit, DEUS Prelati cor facile inclinabit, ut facultatem ad tale desiderium exequendum tribuat, & sanctis in hac re intentionibus subditorum fauveat, ut ex sancta Scriptura facile accepimus, cum sanctos Daniel simul cum locis suis abstinenciam servare voluit: quia cum rogasset tunc Principem Eunuchorum, ut sibi ad hoc facultatem tribueret, ait sacer *Textus*, *Dedit autem DEUS Danieli gratiam & misericordiam in conspectu Principis Eunuchorum.*

Tertia ratio. Quia qui proprio nititur iudicio, sine superioris facultate opus quantumvis bonum aggrediens, maximis se periculis exponit. Nam, ut Benedictus ait ubi supra, vana gloriæ ei deputabitur, & non mercedi: & Basilus facultatum reputat. Quæ occasionaliter sunt intelligenda, & quasi immitte: nempe, quod his operibus absque obedientia peractis, initium vanæ gloriæ & infidelitatis circa Prelatum sumitur. Exponit se præterea variis erroribus. Nam, ut iidem Basilus, Bernardus, & Gregorius relati docent, hoc serpens antiquus invidit, ut per bona opera seducat subditos, ut seipso regere velint, & sic eos à Prelatorum ductu, & providentia separatos facile seducat, & in varios trahat errores. Unde D. Doctoribus *Doctrina 5.* Omnes virorum spiritualium lapsus & interitus ad proprium iudicium, quo seipso discernere

voluerunt, tanquam ad primariam radicem reddidit. Et demique Cassianus *Collatione 2. Cap. 11.* Nullo nemque (ait) visio tam præcipitem Diabolum Monachum pertrahit, ac perducit ad mortem, quam cum neglectis consilijs Seniorum, in suo sibi iudicio persuasit, ac definitione, doctrinam considerat.

Dico quid: in nostra Regula nemini datur facultas supererogandi absque Prelati consilio & consensu. Hoc dictum in primis patet: quia vult à Regula intelligenda est secundum sanum sensum, & magis accommodatum ad spirituales profectum: hic enim est finis Regulæ. Neque quisquam sanæ mentis credere, aut suspicari poterit, Regulam divino spiritu dictante factam nobis indicare, aut præcipere viam, non quæ ad salutem, sed quæ ad interitum ducat. Epilino diuè esset hæc, si unicuique, inconsulto Superiori, liceret maiora onera, vel alia à Regula sibi imponere. Constat enim ex dictis, quod non sit hoc detrimentum. Quare quando Regula moner, unum quemque in melius proficere, & maiora his superaddere, intelligenda est cum Superioris licentia. Quod mihi ex eo probatur, quod cum hæc sit communis sanctorum Patrum sententia; non est credendum, ab ea Regulam nostram voluisse discedere.

Secundò probatur: quia Regula in hac parte non præcipit, sed potius in vitat, & monet ad supererogandum; hæc autem admonitio siue consilium non excludit obedientiam, aut Prelatorum discretionem. Nam similiter omnes Sancti, quotquot in Ecclesia fuerunt, laudent hanc supererogationem & spirituales profectum, ut ex præcedenti dubio latius constat. At, stante hoc Sancto consilio, sancti vix semper docuerunt, adhuc requiri Prelatorum obedientiam, ut prædicta supererogatio rectè & debite fiat. Ergo nihil obstat Regulæ consilium, quin in his operibus debeamus semper Prelatum consulere. Et confirmatur: quia multa sunt bona opera supererogationis, ut sine misericordia, & alia, quæ si quis sine Prelati assensu præstare posset, facile Religioni observantia destrueretur.

Tertiò & urgentius patet: quia, etiam si hoc esset præceptum Regulæ, deberet intelligi cum debitis & necessariis circumstantiis: quæ una est, ut fiat cum debita discretionem, quæ in hac parte nihil aliud est, quam uti Superiorum consilio & adiutorio. Omnis enim discretio in hoc sita est, ut alieno regantur arbitrio. Docet id Cassianus *Collat. 2. Cap. 2.* ubi extenuata Divi Antonii, omnes disceptiones & errores ex defectu discretionis originari, & ob huius defectum plures esse deceptos, neque in arripita virtutis via perditasse, demonstrat his verbis: *Quamobrem quid principiter ducas ad DEUM, nisi illorum causa diligenter fuerit à nobis indagata. Illi enim cum exuberarent prædictarum opera virtutum, discretio sola desiciens, usque ad finem ea durare non sinit. Neque enim alia lapsus eorum causa deprehenditur, nisi quod minus à Senioribus ipsis, nequaquam potuerunt rationem discretionis adipisci. Et Cap. 5.* dum de ruma Heonis tenet agit: *Nonne (inquirit) quia minus discretionis virtute possessa suis dispositionibus regi, quam insipientium tutu majorum maluit obedire? Sed & clarius & apertius Cap. 10.* ejusdem Collocationis, Ab-

Bar Moyses prædixit veritatem ostendit. Vera
 (inquit) discretio non nisi vera humilitate acquiri-
 tur: cujus humilitatis hac erit prima probatio, si
 universa non solum qua agenda sunt, sed etiam qua
 cogitantur, seniorum reservantur examini, ut nihil
 quis suo iudicio credens, illorum per omnia defini-
 tionibus acquiescat, & quicquid bonum vel malum
 debeat judicare, eorum traditione cognoscat. Quæ
 institutio non solum per veram discretionis viam do-
 cebit incedere: verum etiam cunctis fraudibus &
 insidiis inimici servabit illatum. Nullatenus omnem
 decipi poterit, quisquis non suo iudicio, sed Majorum
 vivit exemplo. Hæc Cassianus. Et idem apud Cap.
 11. 16. & aliis ejusdem Collationis, veram di-
 scretionem Monachi in hoc consistere sapius
 docet; ut neque agere quidquam, nec discernere
 absque Superiorum iudicio præsumat.

Vera
 mona-
 chi, in
 quo con-
 sistit, di-
 scretio.

Idem luculenter Bernardus serm. 3. de Circun-
 scriptione, docet: ubi loquens de Religiosis, sic ait:
 Ergo ne incurret qui currit, illuminari necesse est
 lumine discretionis, quæ mater virtutum est, & con-
 summatio perfectionis. Hæc nimirum docet, Ne quid
 nimis. At verò, quia omnino rara ista avis est in ter-
 ris, huius discretionis locum in vobis (fratres) sup-
 plet virtus obedientia: ut nihil plus, nihil minus,
 nihil aliter, quam imperatum sit, faciat. Rectè
 igitur & congruè ubi nostra Regula monet, ut
 in supererogationibus discretionem utamur, ex-
 poni debet, Discretio, id est, consilio & consen-
 su Prælatorum, sive Seniorum.

Dixi, Seniorum: quia fortè aliquando con-
 tinget, Prælatum ita esse timidum aut tepidum,
 ut nullam præbeat licentiam, nec similia opera
 ei multum placeant: & tunc eligendus est Con-
 fessor, aut Pater spiritualis, vir pius & prudens;
 & ejus consiliis & definitionibus in omnibus
 standum erit. Tutius tamen est, quando id
 commodè fieri potest, Prælatum adire, & eum
 consulere. Nam Prælati cum DEUS subditi-
 orum regimen commiserit, ab illis præcipuè vult
 subditos gubernari.

Unde ad primum argumentum in oppositum
 ex nuper dictis constat.

Ad secundum, Quod DEUS non solum
 movet nos, ut recta operemur; sed ut rectè
 & debè ea operemur. Rectè autem operari,
 est, cum debitis circumstantiis opus perficere:
 quarum una ex possibilibus est discretio; quæ in
 eo consistit, ut subditi in omnibus Prælatorum
 consilio regantur. Ad confirmationem dicitur,
 Sanctos exhortari nos ad proficiendum quolibet
 momento: iste autem profectus verè &
 propriè acquiritur per obedientiam; alias enim
 vertitur in defectum: neque per hanc spiritus
 DEI extinguitur, sed potius accenditur.

Ad tertium respondetur, omnes viros per-
 fectos & sanctos tempore hanc viam proficiendi
 observasse, ut constat ex Cassiano dicta Collat.
 2. Eremitæ verò, qui hoc obedientiæ præsidio
 destituti fuerunt, vel in initio suæ conversationis
 aliorum doctrinam instituti sunt, vel si hoc ca-
 ruere, semper animi præparationem habebant
 ad recipiendum aliorum consilium & instru-
 ctionem, si adesset: & ob id à DEO illuminari
 meruerunt.

Ad ultimum responderi potest, omnia in hac
 vita mortali plena esse laqueis & periculis. Quare
 illud eligendum est, quod minori periculo
 subest: minus autem periculum est vanæ glori-
 æ, quam proprii iudicii & voluntatis. Nam

Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

per hoc ad innumera alia aditus patet. Quare
 eligendum est magis, cunctis cum obedientiâ
 agere, etiam si aliquo vanæ gloriæ periculo
 commuramur, quam ex propria voluntate & judi-
 cio bonum quodcumque operari: quia hoc, ut
 ex dictis constat, periculosissimum est: Pericu-
 lum verò vanæ gloriæ paulatim obedientiæ me-
 rito extinguitur.

D V B I V M Ultimum.

Quæ sint opera supererogationis, quæ
 nunc in nostra Religione supra
 Regulam observari præ-
 cipiantur?

Quum in Regula, ut præcipua media ad con-
 sequendam perfectionem, tam oratio &
 meditatio scripturarum continua, quam alia
 arctioris vitæ documenta præscribantur, quæ
 magni satis ponderis videri poterant: Religio
 tamen nostra divino consilio ac favore excitata,
 & adhuc rigidioris ac districtioris vitæ zelo ducta,
 supra id, quod Regula præcipit, multa alia
 molesta & acerbæ corpori, maturè supererogavit.

Circa primum, nempe orationem mentalem,
 quæ in Regula diu ac noctu exerceri decernitur,
 cum nulla hinc præcepto additio fieri posset, ad
 commodiorem rationem ejus observantiam, duas
 integras ac determinatas orationis horas ab
 omnibus simul tenendas statuit: alteram primo
 manè, alteram verò vespere: in quibus omnes
 simul ad orationem in choro convenire debent:
 quia, ut optimè noster sapienissimus Thomas
 Waldens. de sacramentalibus titulo 1. Cap. 2. num.
 11. ait: Oratio continua & sine intermissione, penitus
 extinguitur, nisi orationi certis horis, aliis curis &
 negotiis omnibus, studeamus. Quod ex Augustino in
 Epistola ad Probam confirmat. Et nos D. Basilium
 in simili proposito loquentem inducamus, qui
 in Regulis sol. in retrogatione 37. sic ait: Nec ve-
 rò quia omni tempore gratiarum actio & lege præ-
 cepta est, & nostra vita necessaria secundum natu-
 ram & orationem demonstrata est: negligere ob id
 oportet constituta orationibus in fraternitatibus
 tempora, quæ necessaria delegimus, unoquoque pro-
 priam quandam recollectionem honorum à DEO
 habente. Diluculum quidem, ut primi motus avaritiæ
 ac mentis oblationes sine DEI, & nihil aliud curan-
 dum suscipiamus, prius quam cogitatione de DEO de-
 lectati sumus: velut scriptum est Psal. 76. Memor sui
 DEI, & delectatus sum. Neque corpus moveamus
 ad orationem, priusquam faciamus quod dictum est
 Psal. 5. Ad te orabo Domine, mane exaudies vocem
 meam: mane astabitis &c. Et infra: Ceterum com-
 plecto die gratiarum actio fiat de his, quæ in ipsa data
 sunt nobis, aut rectè facta. Ecce apud Basilium rati-
 onem, ob quam non obstantè communi de je-
 gi oratione consilio, oportuit certas horas desi-
 gnari: & unam manè, alteram vespere opportu-
 nas censeri.

Determinata etiam sunt prædictæ orationis
 tempora; & cautum, ut omnes simul ad ora-
 tionem conveniant, propter magnum emolumentum,
 quod ex multorum societate solet provenire.
 Nam sacra Scriptura divinitus traditum est
 Eccles. 4. Si dormierint duo, fovibuntur mutuò: unus
 quomodo calefiet? Ad hoc igitur frigus respicien-

Ccc 2

Eccles. 4.

dum,

IESU
 Spirit.
 II
 III
 IV

dom, ac spiritum accendi, qui solitariè orantem sepe solet invadere, propulsandam, nihil aptius, quam ut duo foveantur mutuo: & quo plures fuerint, eo etiam magis calorem auget, & multiplicari necesse est. Sic enim videmus, viridem adhuc stipitem inter alios ad dentes carbonem eadem illorum flamma faciliè comburi. Sic profus nobis evenire solet: nam separatim orantes, frequentius languemus: aliis autem hominibus orationis ardore incensis permixti, illorum exercitiis nullo labore incalescimus: & ob eam causam, inter alias, communis est inter nos in duobus illis designatis temporibus oratio.

Præterea orationem mentalem maximè juvat vocalis (ut supra Cap. 7. de Horis Canonicis monstravimus) hæc autem in nobis ita exercetur, ut cum liberum esset in canendis Horis, suaviorem concentum eligere, sine modulatione tamen aliqua simplicissimus quidam psallendi modus institutus sit: quod & orationi, & penitentium statui maximè congruebat, ut supra Cap. 7. ex Augustino tradidimus. Et tandem geminum quotidianumque conscientia examen ab omnibus, in Choro convenientibus, faciendum in nostris Constitutionibus statutum: quod itidem orationis fervorem, ne extingatur, maximè juvat solet.

Ad secundum verò, quod carnis castigationem ac vitæ asperitatem concernit, reduci possunt ea omnia, quæ molesta & acerba, tam in victu & vestitu, quam in reliquis in Constitutionibus decernuntur. Hæc enim omnia ad jugem, atque indisruptam orationis perseverantiam tendunt, & ad perpetuam mentis ductu puritatem: de quo latius præfati sumus *Dubio tertio* nostrarum præfationum.

In primis igitur, nudis pedibus nostri Ordinis professores incedere debent, ita tamen, ut sandaliis uti liceat. Ac proinde caligæ, nisi necessitate itineris vel infirmitatis, ferri prohibentur. Præterea corporis indumenta, sive Religiosorum vestes fieri debent ex largia, quæ Hispanicè dicitur, *Saya*, *O*, *Xirga*, coloris gisei: & hæc stricta esse debere decernitur. Neque ulli permittitur aliam vestem ferre, aut possidere, præter habitum, & exteriorem tunicam, & interiorem ex stamemia confectam.

Ad dormiendum insuper nulla ratione culcitris uti licet, sed omnes pro stramentis, corticibus arborum vel tabulis cum coopertoriis simplicibus vel duplicibus utuntur. Ultra quæ ad majorem corporis castigationem, omnibus anni diebus alternativè (excepta die Dominica) omnes in communi disciplinam accipiunt, quæ durat quandiu cum cantu dicitur Psalmus, *Miserere mei*, cum Antiphona, *Christus factus est pro nobis &c.* & tribus orationibus, nempe, *Protege Domine famulos tuos*: secunda pro Ecclesia: & tertia tandem pro Rege, scilicet, *Quasumus omnipotens DEUS, ut Rex noster Philippus*. Quæ disciplina communis ita inviolabiliter fit, ut non nisi paucissimis, intra annum diebus, intermittatur. Quibus addo id, quod quotidie in Refectorio post cenam vel collationem omni tempore fit, cum vel zelator aliorum culpas publicè deregit: vel ipsi Fratres, nemine compellente, suas coram omnibus confitentur: ubi etiam pro earum castigatione frequenter à Præsidente publica corripuntur penitentia.

Constitutionibus etiam nostris districtè cavetur, ne quis in cella sua aliquid particulare, præter id, quod omnibus concessum est, habeat: & sic nec unum quidem pomum, etiam Prælati in cella reservare, sine magna pena licet. Cellam etiam suppellex simplex & pauper omnibus tribuitur: ut, ut præfati sumus, alium & aliquos libros, quos è communi Bibliotheca acceptos habere solent, qui studiis vacant; & unam vel alteram imaginem, neque ulla alia utensilia inveniantur. Nec non in communi, præter paupertatem, quam Regula præcipit, iis etiam, quæ licitè habere permittum erat, ut sunt capellanis, & alii ex aliis causis redditus, Religio omnino renunciavit.

Et insuper humiles domus, & utensilia vigilia possidentur, quæ æquè omnibus sunt communia. Adhuc autem in Refectorio mappa omnino prohibita sunt: ubi communis mensa sternitur, tam Priori Generali, quam aliis, & æqualia fercula omnibus distribuuntur: neque in hac parte inæqualitas aliqua permittitur, nisi pro evidenti necessitate. Omnes etiam ad communia officia Monasterii, nullo excepto, nisi quæ necessitas eximit, per septimanam deputantur tam Prælati, quam subdii.

Denique cum Regula tantum præcipiat, ab Exaltatione sanctæ Crucis usque ad Dominicam Resurrectionis jejunare; Religio præter jejunia in aliis temporibus ab Ecclesia instituta, in omnibus vigiliis B. MARIE Virginis, in vigilia Corporis Christi, S. ELLE, & tribus diebus Rogationum, & in omnibus Feriis sextis per annum adjeicit.

Nec illud est omittendum, quanto cum rigore in abstinentia ab usu carnum procedatur, quanta distinctione silentium suis temporibus, & locis observetur: quanta cura peculiares inter Religiosos confabulationes, etiam aliis temporibus caveantur: & insuper, quam difficulter secularibus aditus ad alloquendos Religiosos pateat, ita, ut sine licentia, ad eorum colloquutionem minimè admittantur. Ob quam causam maximè Navarrus in *Consilio, consilio decimo de Regularibus*, Ordinem Carthusiensem commendat.

Hæc sunt, quæ Constitutiones nostræ supra *Cõstituta* id quod Regula continet, in asperitate vitæ & aliis supererogaverunt. Omitto nunc strictam obedientiæ vinculum, sine qua nec bibere utique licet: paupertatis arctissimam professionem, & alia asperiora exercitia, & Religiosas functiones, quæ ut in plurimum duriores, ac lenius repugnantes sunt.

Nolo hic referre eximia illa, & quamplurima supererogationis opera, in cœnobii nostris eremiticis fieri solita, quorum incolæ ad vivam præsentem videntur, in vitæ rigore & orationis assiduitate, aliisque virtutum heroicarum exercitiis Hilationes, Onophrios, Macarios, aliosque eorum ætatis Eremitas & Anachoretas: de quibus cum S. Bernardo *serm. 4. in Psal.* Qui habitabat, dicere possumus: *Credo nullum his esse, qui, si quartam partem eorum, qua facit, in saculo adhiberet, non adoraretur, ut sanctus repudiaretur ut Angelus.*

Atque Eremiticis nostris asceticis frequentantur; de quibus etiam legentibus nostris. Didacus JESU MARIA *lib. de Eremito Bolatque*, alisque in Hispania sitis Eremiticis nostris Asceticis.

Aperte ergo Chrysostomus in Timoth. Homil. 14. de monasteriis loquutus est dicens: *Verè domus lectu sunt Monasteria, ubi saccus, cinis, solitudo, jejunium, terra acubatio: ubi nullus risus, nec secularium rerum turba: omnia pura à odore, sanguine, tumultu, turbatione, &c.* Et cum idem in hoc statu adeo multa austeras asperaque conspiceret, universos Religiosos (merito) *Cruasixos* appellandos censuit. Nec tamen nos tanta vitæ arctitudine & austeritas deterreat, aut frangat. In hac enim Cruce, in hac solitudine, in hoc vivendi modo, licet in specie aspero & duro, quæ solatia, quæve gaudia inveniantur, solus novit, qui ipsa accipit. Nam ut Israelitis olim, cum siti laborarent, silices ipsi aquas concedebant; & si aliquando amariores aquæ occurrerent, ligno statim immisso reddebantur dulces: sic in isto arctissimo rigidissimoque vitæ instituto, licet interdum intuentibus aliqua ita gravia appareant, ut solo aspectu deterreat: eadem tamen (cum in usum versa fuerint) non minus quam dulces aquæ delectant: fitque divina providentia, ut aqua de petra, oleumque de saxo durissimo educatur.

Accedit præterea divina gratia, quæ jugum hoc à facie olei, quod ab ea dimanat, facit computrescere. Neque hic tamen finis. Nam dum spes illius vitæ & mercedis æternæ, quam sibi quisque proponit, attenditur; necesse est,

ut id sentiamus, quod sanctus Bernardus, qui omnes has corporis molestias & vitæ asperitates semini comparat, in quo faciendo etiam si damnum aliquod sequi videatur; insipiens tamen esset, quæ ejus damni metu seminare desiperet, cum multò majus sit lucrum, quod percipitur. Ejus verba referam; Ait enim in Psalmo; *Qui habitat, sermone 10. Quomodo dicunt vobis carnales? Crudelis est vita vestra: non parcitù carni vestra. Esto, non parcimù semini; in quo ei magis parere poteramus? An non melius est illi renovari & multiplicari in agro, quam in horreo putrescere? sic vos parcitù carni vestra? Simus nos crudes in-terim non parcendo: at vos plane parcendo crudeliores, siquidem etiam nunc caro nostra requiescit in spe. Hæc Bernardus. Cui optimè Augustinus de verbis Domini sermone 9. subscribit: *Quam facile (inquit) toleratur qualibet adversitas temporalis, ut æterna pena vitetur, æterna requies comparetur! Hactenus Augustinus. Restat enim post hanc vitam illa vita & illa merces, quam oculos non vidit, nec auris audivit, & quæ in cor hominis non ascendit; & tunc dabitur nobis pro cinere corona, oleum gaudii pro lactu, pallium exultationis pro spiritu mæroris, ut Esaias Cap. 6. prædixit: & insuper cum Patre, Isaias 5.6. & Filio, & Spiritu sancto perfruamur æterna gloria.**

Amen.

F I N I S.

Sciendum, quod præter Thomam nostrum in Regulam ab Alberto Patriarcha Carmelitis traditam, complures eruditione pietateque eximii Commentarios scripserint, in quibus S. Albertus Drepanita, Siculo, Guiselmus de Sanvico, Syrus, Ioannes de Bachone Anglus, cognomento Doctor Resolus, Theologorum sui temporis Princeps, qui in sua mystica expositione Regulæ articulos cum SS. Virginis MARLÆ vita ac virtutibus comparat: Philippus Ribottus, Hispanus, Sibiens de Beke Belga, Heliodorus de Cremona, Italus, Angelus de Salazar, Hispanus, Ioannes Soreth, Nortmannus, Hieronymus Gratanus & Didacus Coria, Hispani, Valerius Ximenez Episcopus Algarensis, Ioannes Baptista de Lezana, & ex Discalceatis ven. P. Ioannes à IESV MARIA, Calaguritanus, Franciscus à S. Elia, cujus Commentarij supra pluries citavimus, Emmanuel à IESV MARIA, qui quatuor integros Tomos sub titulo *Fructus Carmeli*, in Regulam edidit Romæ ac Neapoli, Nicolaus à IESV MARIA, & Jacobus à Purificatione Poloni, & Antonius à Spiritu sancto, Lusitanus, Episcopus Angolensis Regni Congo, cujus Annotationes in Regulam non semel supra laudavimus, quæ extant in 2. part. *Directorij Regularium Tract. 3. Dissut. 6. Sect. 2.* quæ etiam nonnullos alios num. 462. iuxta editionem Coloniensem, quæ Lugdunensi est auctior, laudat Regulæ Alberti Commentatores.

Post tot Regulæ hujus insignes Commentatores, aliosque non paucos præclaros ejus Encomiastes; post tot sæculorum decursum, quibus semper, ut *eximia sanctitatis norma* habita fuit; post toties repetitas summorum Pontificum illius approbationes ac confirmationes; post tot, tamque celebres, qui sub ea Deo militarunt, univèrsamque Ecclesiam illustrarunt, sanctos, prodit hoc nostro primùm tempore Neocriticus quidam Scriptor, qui illam velut *brevev nimis, improporionatam, insufficientem, maucam & mutilam* taxare, carpere & vilipendere præsumpsit: nec S. Augustini Regula ab illius impugnatione & vilipendiis planè immunis mansit.

Verum non est illi novum, neque mirandum, quod aliorum Religiosorum Ordinum, præsertim Carmelitarum Traditiones atque Historias, etiam à Sede Apostolica, sacraque Rituum Congregatione receptas & approbatas impugnare, carpere ac taxare non vereatur, cum nonnulla etiam à Romana & univèrsali Ecclesia ab immemoriali tempore, imo plurimis sæculis, recepta & asserta ipsa admittere renuat, cujus cum plura valeam, duo duntaxat hic exempla insinua- bo. *Symbolum S. Athanasii*, quod sub ejus nomine in Prima Dominicalis officij in univèrsa Ecclesia hæcenus recitatum fuit, non vult esse S. Athanasii, sed nescio cujus ignoti Authoris: *Libros S. Dionysii, Arcopagiti de Ecclesiastica Hierarchia*, qui hæcenus sub ejus prodierunt semper nomine, de quibus sic loquitur Romanum Breviarium in lectionibus 2. Nocturni festi ejus S. Dionysii, *libros scripsit admirabiles ac plane caelestes de divinis nominibus, de caelesti & Ecclesiastica Hierarchia & c.* hoc ipsum, non pauci è SS. Patribus, in quibus est S. Thomas Aquinas, etiam tradidè- re: ipse autem his non obstantibus, absolutè negat S. Dionysium eorum esse autho- rem. Carmelitanam Regulam ab ejus injuriis tuendam suscepit quidam hujus Ordinis Alumnus, insigni Tractatu Colonia excuso Anno 1682. sub hac inscrip- tione: *Heroica Carmeli Regula, à SS. DEI Propheta ELIA vita & exemplo tradita: ab Hierosolymitanis Patriarchis IO ANNE & ALBERTO conscripta: à cuiusdam scrip- toris vilipendijs vindicata, per R. P. Valentinum à S. Amando, ejusdem Ordinis Histi- riographum, ac quondam Sac. Theolog. Professorem.*